

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ІІМ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Қазақстан Республикасының Президенті Н. Ә. Назарбаевтың «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында «Мен қазақстандықтарды ақпараттық технологияларды белсендірек игеруге шақырамын» деп, компьютерлік сауаттану жөніндегі ауқымды іске азаматтарды, әсіресе, жастарды тарту қажеттілігі нақты айтылған және мемлекеттік қызметке жаңа қызметкерлерді қабылдау кезінде компьютерді, ғаламторды қолдана білу дағдысы міндетті талап болуға тиіс екендігі атап көрсетілген.

Қазіргі таңда шапшаң жүріп жатқан жаһандану үрдісі әлемдік бәсекелестікті күшейте түсуде. Тіпті бірқатар дамыған елдерде бұл идея ұлттық қағидаға айналған. Сондықтан халықаралық ұйымдар әлем елдерінің бәсекеге қабілеттілігінің рейтингін анықтауға кірісті. Елбасы Қазақстанның әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы атты Жолдауында «Білім беру реформасы — Қазақстанның бәсекеге нақтылы қабілеттілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін аса маңызды құралдарының бірі» деп атап көрсетті.

Білім беру үрдісін ақпараттандыру — жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы дамыта оқыту, дара тұлғаны бағыттап оқыту мақсаттарын жүзеге асыра отырып, оқу-тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарлатуды көздейді.

Жаңа ақпараттық технологияларға (ЖАТ) ғалымдар әртүрлі анықтама беріп отыр. Мысалы, Н. Макарова «ЖАТ — қысқаша компьютер негізіндегі технология» деп тұжырымдайды. М. И. Жильдак бұл терминнің неғұрлым кеңірек анықтамасын береді. Ол «ЖАТ - адамдардың білімін кеңейтіп, олардың техникалық және әлеуметтік үрдістерді басқару мүмкіндігін дамытатын, ақпаратты жинау, ұйымдастыру, сақтау, өңдеу, тасымалдау және жеткізудің техникалық құралдары мен әдістерінің жиынтығы» дейді.

Мазмұндық құрылым информатика мұғалімдері үшін келесі деңгейлер бойынша беріледі:

Іргелі. Бұл ақпараттық технологияның мүмкіндіктерін мамандық деңгейлеріне сәйкес шешуге мүмкіндік беретін білім мен біліктіліктерді және дағдыны қалыптастыру.

Базалық. Оның мазмұны мұғалімнің ақпараттық-коммуникациялық технологияның мүмкіндіктерін өз қызметтеріне жан-жақты пайдалана білуімен анықталады.

Арнайы. Бұл «Информатика және ақпараттық технология» пәнін берудің әдістемелік мәселелерін шешумен анықталады.

Білім беру мекемелерінің пән мұғалімдері үшін мазмұндық құрылым келесі деңгейлер негізінде анықталады:

1. Педагог мамандардың қызметіне ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдану бағытындағы элементарлы-бейімделген деңгейі. Бұл деңгейде келесі мазмұндар қарастырылады: компьютермен және оның құрылғыларымен жұмыс жасау техникасы; компьютерлік техниканы қолдану мүмкіндіктері; оқу процесіне қолданбалы бағдарламалық құралдарды қолдану дағдылары; білім беруді ақпараттандыруды нормативтік-құқықтық жағынан қамтамасыз ету; ақпараттық технологияны білім беру жүйесіне енгізудің тұжырымдамалық негіздері; білім беруді басқару жүйесіндегі ақпараттық технологиялар және т. б.

2. Қызметтік-ізденістік деңгей. Мұнда педагог мамандар ақпараттық технологиямен жұмыс жасау негіздерін практикалық түрде меңгереді. Сондықтан мұнда жұмыс орындарын автоматтандыру процесін құру технологиясы және мультимедиялық электрондық оқу құралдарын жасақтау алгоритмі; білім беруді ақпараттандырудың теориялық негіздері; білім беру жүйесіне ақпараттық технологияларды енгізудің психологиялық-педагогикалық негіздері; педагог мамандардың біліктілігін көтеру жүйесіне ақпараттық технологиялардың мүмкіндіктерін қолданудың дидактикалық шарттары; ақпараттық технология негіздерін оқытуда жобалау және итерактивтік әдістерді қолдану негіздері; оқу процестерін ақпараттандыруды дамыту технологиясы сияқты мәселелер қозғалады.

3. Жүйелік-шығармашылық деңгей. Мұнда келесі мәселелер қарастырылады: электрондық оқу-әдістемелік құралдарын жасақтау алгоритмі; автоматтандырылған жұмыс орнын жасақтау технологиясы; оқыту әдістерін жетілдіру және т.б. Сонымен бірге педагог мамандардың біліктілігін және курстың сапалық өлшемін айқындайтын компьютерлік тест сұрақтарын құрастыру алгоритмі түсіндіріледі.

Ақпараттық технологияларды қолдану мақсаты оқыту процесінің барлық оқушыларына анық, жеткілікті және дер кезінде мақсатты, мазмұн міндетін, дидактикалық әдістер мен тәсілдерді, кәсіби дайындықтың жоспарланған сапасына жету үшін сәтті оқыту және осы үрдісті оқытушы жағынан жүргізу болып табылады.

Сондықтан білім беру жүйесін жетілдіру шараларына, ондағы ақпараттық технологияларды қолдану мәселелеріне әлеуметтік тұрғыдан қарап, халықтың рухани байлығын арттыруға себеп болатын негізгі мәселе деп қарау керек.